

16. Vö. Biró-Kaszás Éva: FELELŐSSÉG A VILÁGÉRT. HANNAH ARENDT GONDOLKODÓI ÚTJA A TOTALITARIZMUS ELMÉLETÉNEK KIDOLGOZÁSÁIG. Vulgo, Debrecen, 2005. 165–167.
17. Vö. Hans Blumenberg: DER PROZEß DER THEORETISCHEN NEUGIERDE. Suhrkamp, Frankfurt am Main, 1988. 246–253.
18. H. Arendt: MI AZ EGZISZTENCIÁL-FILOZÓFIA? Idézi Biró-Kaszás É.: uo. 166.
19. Vö. H. Arendt: A KULTÚRA VÁLSÁGA, 217.
20. I. Kant: AZ ÍTÉLŐERŐ KRITIKÁJA, 126.
21. H. Arendt: A KULTÚRA VÁLSÁGA, 228.
22. Uo. 221., 224.
23. I. Kant: AZ ÍTÉLŐERŐ KRITIKÁJA, 218., 220.
24. H. Arendt: A KULTÚRA VÁLSÁGA, 227.
25. I. Kant: AZ ÍTÉLŐERŐ KRITIKÁJA, 221.
26. Uo. 287.
27. Vö. A TISZTA ÉSZ KÁNONJÁ-nak második szakaszában mondottakkal. I. Kant: A TISZTA ÉSZ KRITIKÁJA, 604–614.
28. Heller Á.: A BOLDOG ÉLET ÉS A JÓ ÉLET MAI MODELLEI. Ford. Módos Magdolna. = Uő: ÉLETKÉPES-E A MODERNITÁS? 221–222.
29. Heller Á.: SZABADSÁG ÉS BOLDOGSÁG KANT POLITIKAI FILOZÓFIÁJÁBAN. = Uő: ÉLETKÉPES-E A MODERNITÁS? 81.
30. Uo. 85.
31. Kardos András: AFTER VIRTUE: A FILOZÓFUS NYOMÁBAN. = Uő: A VÉLETLEN TEKINTET. GondCura Alapítvány, 2004. 547.
32. Persze ha az abszolút jegyében történő választásnak és döntésnek fogom fel az etikai dilemma horderejében munkáló aktivitást, akkor az önkritikai jelleg nem tűnik ki, amennyiben ily módon eleve kritikainak tekinthető Heller gondolkodása. Vö. Hévízi Ottó: SZÉLJEGYZETEK EGY MORÁLFILÓZÓFIAI ÜZENETHEZ. = Uő: PRÓZAIBB VÁLTOZAT. Kalligram, Pozsony, 2007. 24–39.
33. Heller Á.: SZABADSÁG, TESTVÉRISÉG..., 102.
34. I. Kant: AZ ÍTÉLŐERŐ KRITIKÁJA, 126.
35. Heller többször is utal az ígéretstruktúrára. Vö. SZABADSÁG, TESTVÉRISÉG..., 116., illetve A BOLDOG ÉLET..., 242.
36. Novalis: HEINRICH VON OFTERDINGEN. Ford. Márton László. Helikon, 1985. 66.
37. Vö. Heller Á.: SZABADSÁG, TESTVÉRISÉG..., 102.
38. A hídmetaforát applikálja hermeneutikai kontextusban Bacsó Béla is, amikor a Heller és Gadamer közötti, szépről folytatott vitát elemzi, s a hidat egyfajta, az azonosságban feszítőerőként ható különbözőségként írja le: „*A mű által visszahagyott legszélsőségesebb nyomok olvastán kirajzolódott s így felismert azonosság nem előre rögzített, hanem csak a rejtett illeszkedés törései felett képződő híd, amit mindenkinek magának kell kialakítania, s az ekként válik járhatóvá.*” Bacsó Béla: LÁBJEGYZETEK A SZÉP FOGALMA CÍMŰ KÖNYVHÖZ. = Uő: ÍRNI ÉS FELEJTENI. Kijárat, 2001. 52.
39. Heller Á.: SZABADSÁG, TESTVÉRISÉG..., 114. k.

Beck Tamás

CREDO

A hit emlékezet. Ahogyan áramszünet idején, elsötétedett szobádban is tisztában vagy a bútorok elhelyezkedésével ahhoz, hogy elkerülj minden súrlódást, ütközést. Az pedig még egy határozatlansági reláció ismeretében sem lenne életszerű, ha a parkettán talpad alá kerülne egy sündisznó, mely sikeresen kifelé fordította agresszióját.

ADDIKCIÓ

Rá támaszkodnak a gyermekei, ő rám, én anyámra, s ezzel eldől a dominósor. S akár egy valódi függőség esetén: minden alkalommal rövidebb ideig tart amiatt érzett bódulatom, hogy ajtócsapkodásnak álcázott robajjal ezúttal sem esett szét személyisége.

Pósfai György

MORFONDÍR

Terv

Lesegetek a szobából, csak úgy a függöny mögül, óvatosan. Sosem lehet tudni. Ott jön például a túloldalon egy rabló. Nagy, vörös szakálla van, vad fény lángol a szemében.

Szemben is közeledik egy rabló. Na, mi lesz ebből? Semmi, elmennek egymás mellett, még csak egymásra sem néznek. Persze, mert körülbelül egyforma méretűek, kockázatos lett volna egymásnak rontani. Ha az egyik sokkal nagyobb, mint a másik, biztos nekiugrott volna, és már a gyomrán ugrálna.

Egy kis csend, de már itt is van egy egész csapat rabló. Fialalok, magabiztosak, félelmennek semmi jelét nem mutatják, persze, így csapatban senki nem meri megtámadni őket. Pont az ablakom alatt állnak meg, hangoskodnak.

Aztán eltűnnek, de nem lehet megnyugodni, mindig újabbak jönnek, tele van az utca rablókkal.

Nem lesz ez jó, bármikor rám törhetnek, elrabolhatják a pénzem, időmet, figyelmemet. Ellenőrzöm, jól bezártam-e a kaput, láncot csavarok rá, dupla lakattal.

Lepihennék, de nincs nyugtom. Nem lesz ez jó, nem élhetek így örökké bezárkózva, meg ha így gyengeséget mutatok, csak célpontnak kínálok fel magam.

Miért is ne? Legjobb védekezés a támadás, kimegyek én is az utcára. Símaszket is húzok: egyrészt mert hideg van, másrészt mert kedvem támadt nekem is a rablásra.

Alternatíva

Nézegetem a fejem, és sehogy sem tetszik. Nehéz, ingatag, sérülékeny. Ezen a vékony kocsián ott a magasban... hová tette az eszét az evolúció? Elég egy pillanatra nem figyelni, máris kész a baj; beverem valahova, leesik, megreped, kibuggyan a tartalom. És ebben van minden összezsúfolva, ami igazán fontos.